

Υπόθεση C-396/09

Interedil Srl, υπό εκκαθάριση,

κατά

Fallimento Interedil Srl

και

Intesa Gestione Crediti SpA

(αίτηση του Tribunale di Bari
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως — Δυνατότητα κατώτερου δικαστηρίου να θέσει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο — Κανονισμός (ΕΚ) 1346/2000 — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Διεθνής δικαιοδοσία — Κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη — Μεταφορά της καταστατικής έδρας σε άλλο κράτος μέλος — Έννοια του όρου “εγκατάσταση”»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott της 10ης Μαρτίου 2011 I - 9919

Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 20ής Οκτωβρίου 2011 I - 9939

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Πράξη που έχει εκδοθεί βάσει του τίτλου IV του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΕΚ
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)
2. Δίκαιο της Ένωσης — Υπεροχή — Αντίθετες διατάξεις του εθνικού δικαίου — Αυτοδίκαιη μη εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων — Υποχρέωση συμμόρφωσης με τις εκτιμήσεις ανώτερου δικαστηρίου που δεν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης — Δεν επιτρέπεται
(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

3. Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Κανονισμός 1346/2000 — Διεθνής δικαιοδοσία για την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας — Δικαστήρια του κράτους μέλους όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη
(Κανονισμός 1346/2000 του Συμβουλίου, άρθρο 3 § 1)
4. Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Κανονισμός 1346/2000 — Διεθνής δικαιοδοσία για την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας — Δικαστήρια του κράτους μέλους όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη — Κριτήρια καθορισμού
(Κανονισμός 1346/2000 του Συμβουλίου, άρθρο 3 § 1, δεύτερη περίοδος)
5. Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις — Διαδικασίες αφερεγγυότητας — Κανονισμός 1346/2000 — Διεθνής δικαιοδοσία για την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας — Δευτερεύουσα διαδικασία
(Κανονισμός 1346/2000 του Συμβουλίου, άρθρο 3 § 2)

1. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εθνικού δικαίου έχουν από την 1η Δεκεμβρίου 2009 την εξουσία να υποβάλλουν προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο, όταν η υπόθεση που εκδικάζουν αφορά πράξη που έχει εκδοθεί με βάση τον τίτλο IV της Συνθήκης.

δικαίου, ακόμη και στην περίπτωση που η αίτηση υποβλήθηκε πριν από την ημερομηνία αυτή.

(βλ. σκέψεις 19-20)

Με βάση τον επιδιωκόμενο με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σκοπό της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων και την αρχή της οικονομίας της δίκης, το Δικαστήριο έχει από την 1η Δεκεμβρίου 2009 αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται των αιτήσεων για την έκδοση προδικαστικής απόφασης που του υποβάλλουν τα δικαστήρια των οποίων οι αποφάσεις υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού

2. Αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης το να δεσμεύεται το εθνικό δικαστήριο από εθνικό δικονομικό κανόνα που προβλέπει ότι οι εκτιμήσεις ενός ανώτερου εθνικού δικαστηρίου είναι υποχρεωτικές για το κατώτερο αυτό δικαστήριο, όταν αποδεικνύεται ότι οι εκτιμήσεις του ανώτερου δικαστηρίου δεν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης, όπως το δίκαιο αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο.

Πράγματι, πρώτον, η ύπαρξη εθνικού δικονομικού κανόνα, δυνάμει του οποίου τα δικαστήρια που δεν αποφαινόμενται σε τελευταίο βαθμό δεσμεύονται από τις εκτιμήσεις του ανώτερου εθνικού δικαστηρίου, δεν αναιρεί την ευχέρεια των εθνικών δικαστηρίων που δεν αποφαινόμενται σε τελευταίο βαθμό να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, όταν έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης.

Δεύτερον, η προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου δεσμεύει, όσον αφορά την ερμηνεία ή το κύρος των επίμαχων πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, το εθνικό δικαστήριο κατά την επίλυση της διαφοράς στην κύρια δίκη.

Επιπλέον, το εθνικό δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί η εφαρμογή, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών, αφήνοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη κάθε αντίθετη εθνική διάταξη, χωρίς να υποχρεούται να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνιση της εθνικής αυτής διάταξης είτε διά της νομοθετικής οδού είτε κατ'εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας.

(βλ. σκέψεις 35-36, 38-39, διατακτ. 1)

3. Ο όρος «κέντρο των κύριων συμφερόντων» του οφειλέτη, όπως

χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα το δίκαιο της Ένωσης.

Πράγματι, πρόκειται για έννοια η οποία προσιδιάζει στον κανονισμό και πρέπει συνεπώς να ερμηνεύεται ομοιόμορφα και ανεξάρτητα από τις εθνικές νομοθεσίες.

(βλ. σκέψεις 43-44, διατακτ. 2)

4. Προκειμένου να προσδιορίζεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων της οφειλέτριας εταιρίας, το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1346/2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι το κέντρο των κύριων συμφερόντων της οφειλέτριας εταιρίας πρέπει να προσδιορίζεται καταρχήν βάσει του τόπου της κεντρικής διοίκησης της εταιρίας αυτής, ο οποίος καθορίζεται με βάση αντικειμενικά και αναγνωρίσιμα από τους τρίτους στοιχεία. Αν τα όργανα διοίκησης και ελέγχου της εταιρίας βρίσκονται στον τόπο της καταστατικής έδρας της και οι αποφάσεις για τη διαχείριση της εταιρίας αυτής λαμβάνονται, με τρόπο αναγνωρίσιμο από τους τρίτους, στον τόπο αυτό, δεν είναι δυνατή η ανατροπή του τεκμηρίου που προβλέπει η εν λόγω διάταξη. Αν ο τόπος της κεντρικής διοίκησης της εταιρίας δεν βρίσκεται στην καταστατική της έδρα, η ύπαρξη εταιρικής παρουσίας και η σύναψη συμβάσεων για την οικονομική αξιοποίησή της σε άλλο κράτος μέλος και όχι στο κράτος της καταστατικής έδρας της

εταιρίας αυτής δεν μπορούν να θεωρηθούν επαρκή στοιχεία για την ανατροπή του τεκμηρίου αυτού παρά μόνο αν από τη συνεκτίμηση όλων των κρίσιμων στοιχείων αποδεικνύεται ότι το πραγματικό κέντρο διοίκησης και ελέγχου της εταιρίας και διοίκησης των συμφερόντων της βρίσκεται στο άλλο αυτό κράτος μέλος και ότι το γεγονός αυτό είναι αναγνωρίσιμο από τους τρίτους.

στον τόπο της νέας καταστατικής έδρας της.

(βλ. σκέψη 59, διατακτ. 3)

Σε περίπτωση που η καταστατική έδρα της οφειλέτριας εταιρίας έχει μεταφερθεί πριν από την υποβολή αίτησης για την κίνηση διαδικασίας αφερεγγυότητας, το κέντρο των κύριων συμφερόντων της εταιρίας αυτής τεκμαίρεται ότι βρίσκεται

5. Ο όρος «εγκατάσταση», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, έχει την έννοια ότι απαιτείται η ύπαρξη μιας δομής που να έχει ορισμένη τουλάχιστον οργάνωση και ορισμένη σταθερότητα και να αποσκοπεί στην άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Η ύπαρξη απλώς μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων ή τραπεζικών λογαριασμών δεν καλύπτεται καταρχήν από τον ορισμό αυτό.

(βλ. σκέψη 64, διατακτ. 4)